

TRAMUNTANAXXI

2021 / 2022

ANUARI

EDITA

Tramuntana XXI

MAQUETACIÓ

Maria Reyero

AGRAÏMENTS

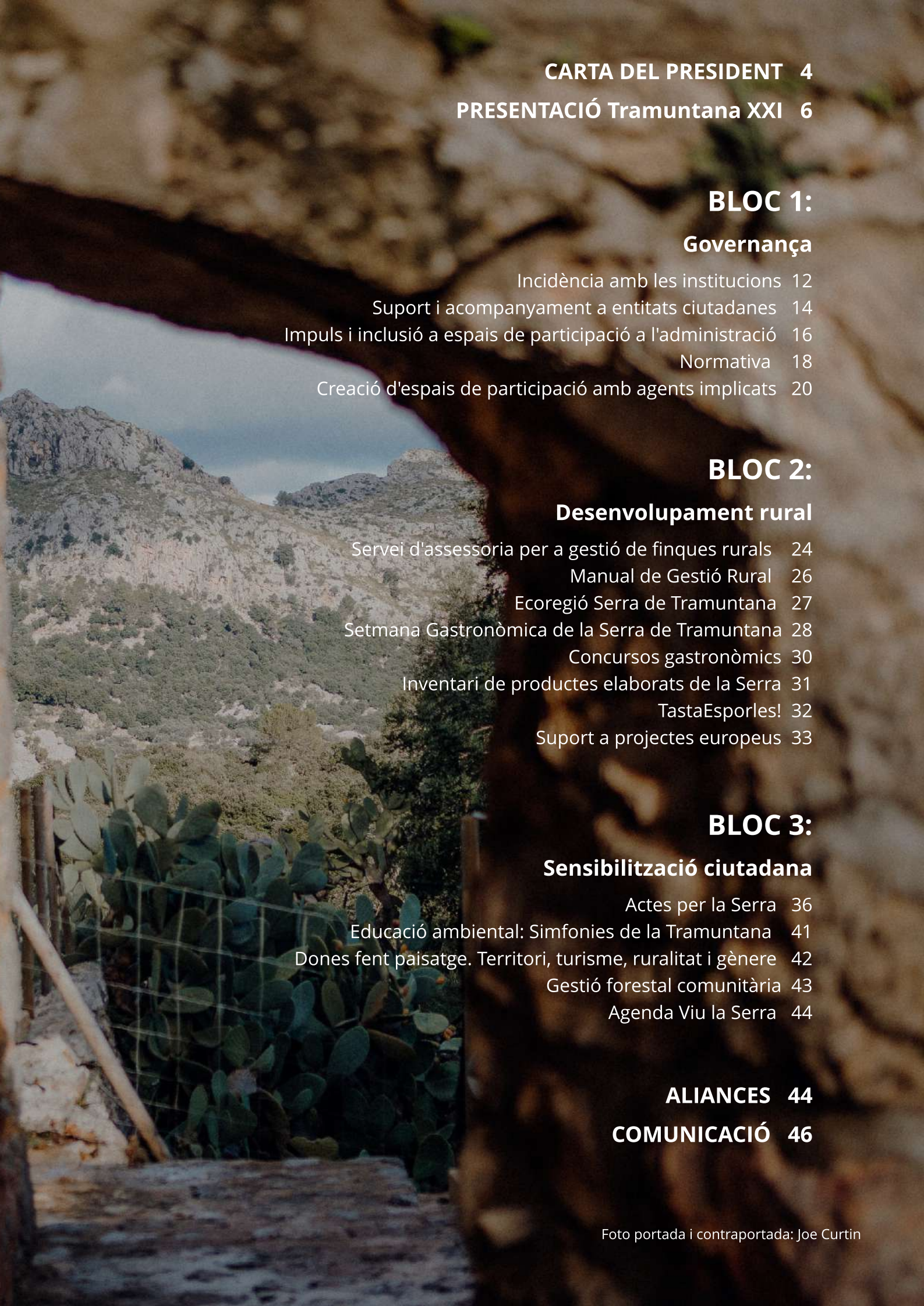
Antònia Llabrés
Bruno Entrecanales
Joan Juan
Joan Mayol
Joe Holles
Luís Berbiela
Maria Cifre
Bartomeu Deyà
Xisco Colom
Jaume Garau
Tomàs Vibot
Lluís Vallcaneras
Esteban Martínez

CONTACTE

info@tramuntanaxxi.com
www.tramuntanaxxi.com
facebook.com/TramuntanaXXI
twitter.com/TramuntanaXXI
Instagram: @TramuntanaXXI

© Tramuntana XXI, 2022
Sant Roc, 4
07001 Palma

Dipòsit legal: PM 1379-2019

CARTA DEL PRESIDENT	4
PRESENTACIÓ Tramuntana XXI	6

BLOC 1:

Governança

Incidència amb les institucions	12
Suport i acompanyament a entitats ciutadanes	14
Impuls i inclusió a espais de participació a l'administració	16
Normativa	18
Creació d'espais de participació amb agents implicats	20

BLOC 2:

Desenvolupament rural

Servei d'assessoria per a gestió de finques rurals	24
Manual de Gestió Rural	26
Ecoregió Serra de Tramuntana	27
Setmana Gastronòmica de la Serra de Tramuntana	28
Concursos gastronòmics	30
Inventari de productes elaborats de la Serra	31
TastaEsporles!	32
Suport a projectes europeus	33

BLOC 3:

Sensibilització ciutadana

Actes per la Serra	36
Educació ambiental: Simfonies de la Tramuntana	41
Dones fent paisatge. Territori, turisme, ruralitat i gènere	42
Gestió forestal comunitària	43
Agenda Viu la Serra	44

ALIANCES

COMUNICACIÓ

Un any més vos presentam l'Anuari de Tramuntana XXI. Una oportunitat per fer balanç i retre comptes als socis i sòcies, als amics i amigues de la nostra entitat. Persones com tu que s'interessen i preocupen pel present i futur de la Serra, que és un espai físic (geogràfic, ecosistèmic, humà) i emocional, part fonamental del nostre capital històric i social com a comunitat. Un espai que podria ser un mirall d'allò que volem o d'allò que no volem per a les nostres illes.

Enguany, quan ja s'havien apagat les espelmes del pastís per celebrar els 10 anys de la Serra de Tramuntana Patrimoni de la Humanitat, hem vist, amb certa decepció, com l'impuls per fer realitat la necessària i urgent Llei de la Serra perdia empenta. Vull recollir a aquesta carta de presentació de l'anuari el que ja vaig escriure a un article d'opinió publicat a Diario de Mallorca just fa un any, perquè crec que il·lustra bé com continua essent d'urgent la Llei de la Serra: "En el cas de la Serra, la relació del territori, la natura i les activitats humanes resulta tan intensa que aquests valors són clarament parts d'una única realitat, de forma que cal una norma integradora, ja que els seus problemes, en bona part comuns des de Formentor a Sant Elm, no es poden resoldre de forma aïllada". Era i és, ara més que mai, necessària, així que continuarem fent la incidència necessària per convertir-la en realitat. Tot i que tenim dubtes que la Llei de la Serra tiri endavant aquesta legislatura, no defallirem. Volem engrescar els convençuts, convèncer els escèptics i desmuntar els arguments dels detractors.

També ha estat un període de veure amb preocupació com alguns dels problemes endèmics no acaben de resoldre's o fins i tot s'aguditzen. Els comportaments incívics i perillosos a la Ma-10 continuen martiritzant residents (i també visitants que esperen trobar el paisatge protegit promès i es troben amb renous infernals i una carretera que resulta en massa ocasions d'alt risc). La ja existent massificació de la Serra en alguns punts, després del confinament pandèmic, s'estén de punta a punta, fins als racons més recòndits: la tornada del turisme de masses ho intensifica. Volem que tothom pugui gaudir, amb respecte i sensibilitat, d'aquest patrimoni de la humanitat (no ha de ser només per decorar el reconeixement de la UNESCO), però hem de reflexionar, les institucions competents, però també els diferents actors socials (turistes, excursionistes, ciclistes, visitants ocasionals, etc.) sobre la necessitat d'establir mecanismes de control dels fluxos humans a aquest paratge. Pel bé de tots i totes.

Miram altres processos amb optimisme: sembla que el distintiu Serra de Tramuntana tira endavant, i ho fa comptant amb els diferents actors. Com a entitat de la societat civil, formarem part del consell assessor. Des de dins farem pressió perquè vegi la llum com més aviat millor aquest mecanisme que podria contribuir significativament a vincular el desenvolupament rural, la restauració i el turisme a la Serra. Pensam que aquesta tríada pot ser la clau per al seu manteniment sostenible.

També ha estat aquest un període de ratificar-nos en la nostra visió. Amb el context del canvi climàtic i la crida global a descarbonitzar l'economia (i el mantra local sobre la necessitat de "diversificar l'economia balear" massa enfocada en el "monocultiu turístic"), ara creim més que mai que s'ha de fer feina per enfortir el sector agrícola i forestal. Per això hem continuat fent passes cap a la creació d'una ecoregió Serra de Tramuntana i treballant perquè en un futur es duguin a terme projectes d'aprofitament de biomassa. D'una altra banda, continuam treballant perquè que les finques de la Tramuntana puguin ser rendibles i, alhora, sostenibles ambientalment i socialment: cada cop més propietaris pensen així i ens demanen assessoria per fer-ho realitat a les seves finques rurals. Recordem que el 94% de la Serra està en mans privades, així que tenim molta feina per endavant per convèncer nous propietaris!

També hem acostat a la ciutadania en general la idea que cal donar suport al producte local per mantenir el paisatge i l'economia. I ho hem fet no només amb discursos, sinó a través de tots els sentits, de forma empírica i participativa: ha estat el cas de totes les activitats de la II Setmana Gastronòmica de la Serra de Tramuntana i el suport que hem donat a TastaEsporles, una iniciativa de l'Ajuntament. Enfront de la crisi ecològica, energètica i econòmica, d'escala global, però amb expressions ben locals, pensam que la Serra és la regió de Mallorca que més pot oferir per canviar el rumb, tot i que sovint sigui la més oblidada.

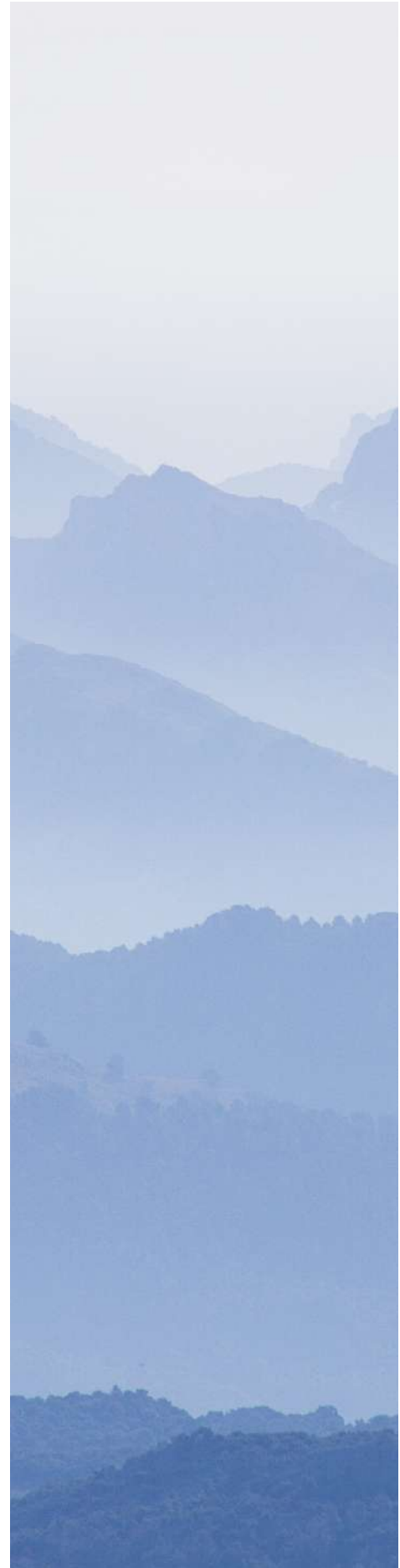
D'una altra banda, aquest període també hem invertit molts esforços a continuar generant coneixement per oferir informació, dades i xifres a l'administració pública, però també a la ciutadania en general. Entre 2021 i 2022 han vist la llum l'Inventari de productes elaborats de la Serra de Tramuntana i el Mapa Sonor de la Serra (ambdós amb mapes interactius inclosos). Ara tenim en marxa el projecte "Dones fent paisatge", amb l'objectiu de recuperar la memòria i visibilitzar a les persones més anònimes, aquelles que han aportat i aporten amb la seva feina al manteniment del patrimoni agrícola, paisatgístic i humà de la Tramuntana. I ara engegam una investigació per valorar els problemes relacionats amb l'ús públic de la Serra, i generar propostes per millorar-ne la gestió i la convivència.

Tornem a l'inici d'aquesta carta. Des de Tramuntana XXI, ja ho hem dit moltes vegades, pensam que la Serra de Tramuntana pot esdevenir un projecte pilot que demostrï la viabilitat d'un nou model de relació amb el territori: més inclusiu, respectuós i responsable. Una oportunitat per alinear interessos i necessitats de diferents sectors que permetin regenerar l'entorn i la cultura, avançant cap a una societat més justa i resilient. Un laboratori de bones pràctiques en protecció mediambiental, recuperació del sector primari, gestió de l'ús públic, bona governança, respecte per la tradició i aposta per la innovació. Esperam que durant aquest període que iniciam aquest laboratori sumi més bones pràctiques, més voluntats polítiques, més persones que estimen i cuiden cada dia la Serra per fer-la un lloc millor i mantenir el patrimoni natural, històric i social que representa per a les futures generacions.

Joe Holles

PRESIDENT DE TRAMUNTANA XXI

PRESENTACIÓ

Història. Cultura. Societat. Ambient. Patrimoni. Els valors de la Serra de Tramuntana.

Som una associació no lucrativa que treballa en favor de la conservació dels valors naturals, socials i culturals de la Serra de Tramuntana. Assessoram, proposam i implementam iniciatives per donar resposta als reptes que viu la Serra, en aliança amb els agents implicats al territori.

MISSION

Treballam a favor de la Serra de Tramuntana tot impulsant el coneixement, el consens i compromís de persones, organitzacions, empreses i institucions per a l'economia sostenible, la qualitat ambiental, el patrimoni natural i cultural, el benestar dels seus habitants i la qualitat de l'experiència dels seus visitants.

VISIÓ

Pensam que la Serra de Tramuntana pot esdevenir un projecte pilot que demostrí la viabilitat d'un nou model de relació amb el territori: més inclusiu, respectuós i responsable.

Una oportunitat per alinear interessos i necessitats de diferents sectors que permetin regenerar l'entorn i la cultura, avançant cap a una societat més justa i resilient.

Un laboratori de bones pràctiques en protecció mediambiental, recuperació del sector primari, gestió de l'ús públic, bona governança, respecte per la tradició i aposta per la innovació.

Junta Directiva

Joe Holles

President

Joan Mayol

Vicepresident

Antònia Llabrés

Secretària

Bruno Entrecanales

Tresorer

Bartomeu Deyà

Vocal

Joan Juan

Vocal

Jaume Garau

Vocal

Francesc Xavier Colom

Vocal

Maria Cifre

Vocal

Luís Berbiela

Vocal

Tomàs Vibot

Vocal

Esteban Martínez

Vocal

Lluís Vallcaneras

Vocal

Imatges de l'assemblea de socis i sòcies de Tramuntana XXI el juny de 2021, a la possessió de Miramar.

Equip tècnic

Marta Ferriol
Directora tècnica

Joan Juan
Coordinador projecte de
Gestió de Finques

Maria Reyero
Tècnica en comunicacions

Consultors/es 2021 - 2022

Margalida Mulet
Doctora en Antropologia

Maria Cifre
Doctora en Antropologia

Aina Calafat
Biòloga

Juanjo Suárez
Geògraf

Empar Bosch Sans
Periodista

Maria Cuennet
Creadora audiovisual

Jaume Reus
Biòleg i músic

Joan Bestard
Sociòleg

1

Governança

Tramuntana és avui un paratge natural i cultural d'una extrema bellesa, molt atractiu per als seus habitants i visitants. Els seus valors ens plantegen uns reptes molt grans si volem evitar la seva pèrdua. Respondre a aquests reptes implica, sens dubte, construir una nova arquitectura institucional per a la governança de la Serra.

Només amb una nova forma de governança podrem afrontar la problemàtica mediambiental, econòmica i social que afecta la Tramuntana, amb l'imprescindible consens i implicació de la ciutadania en general, les entitats, les empreses, els usuaris, els propietaris i les institucions.

A Tramuntana XXI entenem la governança com el conjunt de processos i institucions legals i polítiques que, incloent-hi normes i valors, permet que la ciutadania en general i els agents implicats del territori en particular, articulin els seus interessos, resolguin les seves diferències i exerceixin els seus drets i obligacions en relació a la gestió i ús del territori.

En aquesta línia, des de Tramuntana XXI:

- Generam espais de participació i debat per identificar els reptes de la Serra de Tramuntana i impulsar, amb els agents implicats al territori, iniciatives per millorar l'entorn.
- Recolzam als diferents òrgans de gestió territorial i realitzam accions d'incidència política, analitzam la normativa vigent i advocam per un model eficient i eficaç de governança.

Incidència amb les institucions

Part important de la nostra feina és fer incidència davant les institucions competents (de l'àmbit autonòmic, insular o local) per tal de traslladar problemàtiques i propostes per fer de la Serra de Tramuntana un territori sostenible a escala ambiental, social i econòmica.

Ens reunim periòdicament amb els ajuntaments dels 19 municipis de la Serra, per identificar i ajudar a visibilitzar reptes, assessorar per trobar respostes i assistir amb projectes. Visitem els equips de diferents departaments del Consell de Mallorca i el Govern de les Illes Balears, per treballar sobre àrees concretes i trametre les preocupacions dels municipis i dels agents implicats en el territori.

Organitzem reunions amb els partits polítics, tant locals, com insulars i autonòmics, per consensuar punts comuns i impulsar mesures positives per a la Serra i la seva gent.

Durant aquest període hem tingut reunions els dirigents de totes les administracions competents a la Serra de Tramuntana:

Amb la presidenta del Consell de Mallorca, Catalina Cladera, i el conseller de Medi Ambient del Govern Balear, Miquel Mir, el director general d'Espais Naturals i Biodiversitat, Llorenç Mas, la consellera d'Agricultura i Pesca del Govern Balear, Mae de la Concha i el director general d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural Fernando Fernàndez.

Com cada any ens hem reunit amb l'equip del Paratge Natural Serra de Tramuntana i en l'àmbit insular amb el director general de Territori Miquel Vadell així com amb l'equip del Consorci Serra de Tramuntana.

A més durant el mes de juliol de 2021 ens vam reunir amb tots els batles de la Serra, agrupant-los en tres reunions per afinitats polítiques, per recollir la seva visió sobre la Llei de la Serra de Tramuntana.

Reunió amb la presidenta del Consell de Mallorca i la consellera de Territori, Maria Antònia Garcias. Març 2022.

Reunió amb els batles del Partit Popular dels diferents municipis de la Serra de Tramuntana. Juliol 2022.

Suport i acompanyament a entitats ciutadanes de la Serra

Tramuntana XXI, amb vocació d'esdevenir una entitat que acompanya a les plataformes ciutadanes de la Serra en el seu diàleg amb les institucions, ha portat a terme diverses accions per impulsar la recerca de solucions a diferents problemes que pateixen els habitants dels municipis de la Tramuntana.

- **Problema dels renous i perillositat per les males pràctiques viàries a la carretera Ma-10**

Des de Tramuntana XXI reconeixem els esforços de les institucions, sobretot des de la creació del grup interadministratiu, conformat per totes les administracions competents (Govern d'Espanya, Govern de les Illes Balears i Consell de Mallorca), que ha avançat per posar solucions a aquest problema. Ens plau veure, que des de la seva creació l'any 2020, s'han realitzat ja diverses accions dissuasives que han contribuït a millorar la situació, però encara queda molta feina per fer.

Aquest any hem mostrat la nostra preocupació davant les institucions per la quantitat de proves automobilístiques que hi ha previstes aquest any 2022 a la Ma-10, tot i la greu situació de renous i perillositat per altes velocitats que tots sabem afecta a la carretera i els seus veïns.

En concret, durant el 2022 s'han autoritzat un total de 26 curses d'automobilisme que afecten i es desenvolupen majoritàriament a la Ma-10. Per la nostra entitat resulta del tot incoherent sumar esforços per a resoldre el problema alhora que es potencia, organitzant un nombre desmesurat d'aquestes activitats, la qual cosa intensifica el conflicte preexistent a la carretera.

Foto: Isaac Buj / Ara Balears

El problema històric de renous i perillositat pels vehicles a la carretera Ma-10 continua generant tensions i malestar entre visitants i residents. S'ha de tenir en consideració que la prioritat és que aquesta carretera sigui un espai segur pel desplaçament, per damunt d'un espai d'oci que pot incentivar algunes males pràctiques que actualment s'hi desenvolupen.

Amb això no volem dir que Tramuntana XXI es manifesti totalment en contra que es duguin a terme aquestes activitats, que entenem que són pel gaudi del públic i generen certa activitat econòmica, però repetim, en sembla del tot desencertat permetre amb aquesta freqüència una activitat que pot ser de reclam pels infractors i que incrementa el malestar dels veïns, que ja pateixen renous i conductes imprudents dels conductors diàriament.

Des de Tramuntana XXI reconeixem que el problema persisteix i continuarem treballant per ajudar a millorar aquesta situació.

Impuls i inclusió a espais de participació ciutadana de l'administració

A Tramuntana XXI creiem que perquè hi hagi un model efectiu de governança és necessari que la societat civil organitzada estigui present en els espais de participació de les administracions públiques competents.

- **Mesa Permanent Consorci Serra de Tramuntana**

Des dels inicis de Tramuntana XXI hem tingut la preocupació de millorar la governança a la Serra així com d'introduir dins els òrgans de gestió una representació de les principals associacions no governamentals que tenen activitat o interès a la Serra.

Per això, Tramuntana XXI va promoure, la conformació del Consell Consultiu del Consorci de la Serra de Tramuntana. Aquest òrgan creat el juny del 2018 s'ha dividit en una organització més executiva, la Mesa permanent, la qual s'ha convocat cada dos mesos des de la seva creació.

Tramuntana XXI ha assistit a les reunions que s'han convocat bimensualment des de llavors, on s'ha pogut participar en els diferents projectes que actualment està impulsant el Consorci, així com exposar la nostra visió i s'ha defensat els interessos dels agents implicats a la Serra de Tramuntana. El 24 de gener vàrem participar a la Mesa Permanent convocada pel Consorci Serra de Tramuntana, a on se'ns varen presentar les novetats referents a la convocatòria de subvencions 2022 per a la millora del territori. Aquest és un important espai de participació al qual fem incidència per fer arribar les nostres reflexions i propostes.

El passat mes de setembre les entitats que formam part del Consell de Participació del Consorci Serra de Tramuntana ens vàrem reunir en la finca pública de Raixa per a traslladar les nostres aportacions i demandes i resoldre dubtes.

Consell de Participació de la Serra de Tramuntana. Setembre 2021.

- **Observatori del paisatge**

El passat setembre del 2021 es va convidar a Tramuntana XXI ha format part de l'Observatori del Paisatge, un òrgan consultiu i de participació que té com a funció assessorar i impulsar la implantació de l'estratègia del paisatge de la institució insular.

El Consell de Mallorca ha creat aquest òrgan com a eina per salvaguardar els valors del paisatge i que esdevindrà un eix transversal en totes les seves polítiques, del qual en formen part una trentena d'entitats, col·legis professionals i institucions.

L'Observatori del paisatge podrà assessorar i suggerir propostes per millorar paisatge, recuperar-lo, integrar-lo en diverses actuacions que l'afectin, com per exemple infraestructures viàries, un parc fotovoltaic o una depuradora, a més serà una eina fonamental en el desenvolupament de dues iniciatives legislatives impulsades pel Consell de Mallorca: la Llei de la serra de Tramuntana i la Llei del paisatge.

El mes de febrer va tenir lloc la primera assemblea de l'any de l'Observatori del Paisatge, del qual forma part Tramuntana XXI. Aquesta assemblea és un òrgan consultiu i participatiu que integra una trentena de membres entre entitats, col·legis professionals i institucions, i té per objectiu fer del paisatge un eix transversal en totes les polítiques de la institució insular. Essent la Serra de Tramuntana Patrimoni de la Humanitat pel seu paisatge, per nosaltres és clau formar part d'aquest ens consultiu.

Normativa

Tramuntana XXI creu que com a eina fonamental per una bona governança és aconseguir que la Serra de Tramuntana es pugui acollir a un marc normatiu que atengui les necessitats de regulació d'aquest espai tan complex en el que interactuen multitud d'activitats i actors.

Per això s'ha de trobar una fórmula que simplifiqui el màxim les diferents figures legislatives i agilitzi les dificultats burocràtiques actuals, tenint com a eix transversal la conservació dels valors culturals i naturals del territori i el benestar dels seus visitant i residents.

- **Llei de la Serra**

Tramuntana XXI ha tengut l'ocasió de proposar a distintes autoritats la conveniència de promoure una Llei de la Serra de Tramuntana, com la tenen altres espais protegits, com és el cas de Ses Salines d'Eivissa i Formentera., amb l'objectiu de millorar la governança de la Serra i disposar d'un instrument adaptat als temps actuals.

La Serra és l'espai protegit més complex i més extens de les Balears i necessita una norma clara i completa. Aquesta idea ha anat avançant, i és públic que el Consell de Mallorca ha iniciat treballs en aquest sentit.

Des de Tramuntana XXI hem manifestat públicament la nostra postura: consideram convenient que no s'afegeixi una llei més a la complexitat normativa existent, sinó que aquesta es refongui i completi amb una llei general, que hauria de recollir tot allò que s'ha demostrat útil, completar-lo en els aspectes que convengui, i derogar allò innecessari o insatisfactori.

Durant l'estiu del 2021, participam en el procés deliberatiu de la Llei de la Serra de Tramuntana. Des de la nostra entitat, hem assistit ja a quatre sessions participatives convocades pel Consorci Serra de Tramuntana, per avançar cap a la Llei de la Serra. L'objectiu d'aquestes sessions és recollir l'opinió de la ciutadania per fer la proposta d'aquesta nova figura legislativa.

El mes de març del 2022 ens vàrem reunir amb la presidenta del Consell de Mallorca, Catalina Cladera, i la consellera de Territori, Maria Antònia Garcías, per parlar de la Llei de la Serra. A la trobada varen assistir el president i vicepresident de Tramuntana XXI i la seva directora tècnica.

Actualment, estem a l'espera que es publiqui un el text per part del Consell de Mallorca per poder presentar al·legacions si ho trobem pertinent.

«El desig és que d'una vegada per sempre siguem capaços de tirar endavant aquesta Llei general i que sigui capaç d'alinejar les diferents administracions amb un projecte comú, únic, ben plantejat, ben coordinat, ben consensuat entre tots i tenir una visió clara de la Serra i cap a on volem anar i que puguem coordinar-nos.»

*Joe Holles, president de Tramuntana XXI
Entrevista publicada a Diario de Mallorca el 28 de juny de 2021*

Creació d'espais de participació amb agents implicats

Per Tramuntana XXI és fonamental fomentar la participació dels agents implicats amb la Serra de Tramuntana, recollir les seves propostes i escoltar les seves preocupacions i problemàtiques per tal de poder fer les accions d'incidència necessàries.

Durant aquests dos anys de crisi sanitària, s'ha posat en evidència la complexitat de la gestió de l'ús públic a la Serra de Tramuntana. La necessitat d'espais naturals d'oci i esbarjo s'ha manifestat més que mai, tant per persones procedents dels nuclis urbans de Mallorca com per persones no residents, augmentant la pressió sobre la Serra de Tramuntana.

Això ha intensificat algunes tensions que ja existien per part de residents i usuaris, així com augmentat la complexitat de gestió sense la possibilitat de poder-hi destinar més recursos.

Gràcies al suport de Caixa Colonya, aquest any hem començat un estudi, que per mitjà d'un procés participatiu ens permetrà analitzar la gestió l'ús públic per part de les administracions competents i quines propostes podem presentar des dels agents implicats (usuaris, propietaris, empresaris...) per fer de la Serra un espai de convivència i respecte per a totes.

Foto: Jordi Avella.

CONVOCATÒRIA PER A INVESTIGACIÓ SOBRE ÚS PÚBLIC DE LA SERRA DE TRAMUNTANA

Tramuntana XXI convida a enviar propostes d'investigació per fer una valoració dels problemes relacionats amb l'ús públic de la Serra de Tramuntana, així com propostes per millorar-ne la gestió i convivència.

Pressupost: **1660 euros.**

Les accions i productes a desenvolupar per la persona/entitat seleccionada seran:

Organitzar un procés de participació o jornada de treball amb els agents implicats, amb el suport de l'equip de Tramuntana XXI

Presentar un document que reculli l'estat de la qüestió i les conclusions de la jornada

Per presentar els resultats es disposarà de 3 mesos després de l'adjudicació del premi.

Les persones/entitats interessades a participar disposen fins el **12 de maig** per enviar un CV i carta de motivació a info@tramuntanaxxi.com.

TRAMUNTANA XXI

2

Desenvolupament rural

Cada dia observam com s'intensifiquen els desequilibris que es detecten des de fa anys. Les activitats d'oci creixen i generen nous impactes, al mateix temps que les activitats tradicionals agràries, ramaderes i forestals que han conformat la singular fesomia de la Serra desapareixen o es troben en situació crítica, a causa sobretot de la seva manca de rendibilitat. També veiem com l'administració pública, en els seus diferents nivells i departaments, no integra adequadament la gestió de les diferents activitats que afecten la Serra.

Aquesta dinàmica, lluny d'alleujar els problemes de la Serra, els agreuja, ja que no existeix un model general que consideri la necessària interrelació de la responsabilitat econòmica, social i ambiental de l'espai.

Tramuntana XXI creu amb la necessitat de crear una estratègia de desenvolupament rural a la Serra a llarg termini que ajudi a diversificar l'activitat econòmica. Tot impulsant les activitats tradicionals, generant riquesa al territori, conservant els valors naturals i culturals a través d'activitats de baix impacte.

En aquesta línia, des de Tramuntana XXI:

- Donam suport a una gestió pública i privada d'aquest espai rural, basada en els principis de la sostenibilitat ambiental, social i econòmica, mitjançant les pràctiques més eficients i rendibles.
- Contribuïm a visibilitzar i difondre iniciatives de desenvolupament rural de la Serra de Tramuntana amb criteris de sostenibilitat ambiental, social i econòmica.

Servei d'assessoria per a la gestió de finques rurals

Les finques de muntanya pateixen d'una problemàtica comuna: una complexa gestió.

La seva difícil rendibilitat, els condicionaments ambientals, l'intens ús públic, el patrimoni cultural, l'amenaça dels incendis forestals i les plagues forestals, la producció i comercialització i el seu costós manteniment, fan que sigui determinant poder detectar les problemàtiques i identificar les potencialitats, proposant fórmules de maneig que permetin optimitzar les inversions i millorar els resultats.

Amb aquest objectiu, Tramuntana XXI vol donar suport als gestors i/o propietaris de finques per tal d'aconseguir una major eficiència a la conservació, manteniment i explotació de les seves terres amb la premissa de reduir les despeses i aconseguir un millor impacte a les intervencions.

D'aquesta manera, Tramuntana XXI ofereix un diagnòstic preliminar gratuït de les seves finques als nostres socis/es i la possibilitat de dur a terme un rigorós estudi des d'una visió integral que permeti encetar noves accions adreçades a l'enfortiment del seu model de gestió.

Des de la posada en marxa del servei de gestió de finques, hem assessorat a més d'una desena de socis i estem treballant amb la gestió de 5 grans finques. Ara mateix Tramuntana XXI dona suport periòdic a la gestió de 5 finques, de les quals dues són de Banyalbufar, una de Puigpunyent, una de Manacor i l'altra d'Escorca. També participa de la gestió d'altres finques que de manera puntual ens demanen suport per a temes concrets.

La nostra voluntat és la d'acompanyar tant als gestors com als propietaris a l'hora de dissenyar les intervencions i cercar els equips humans per tal d'optimitzar els recursos i maximitzar els resultats.

El maig de 2022 la presidenta del Consell, Catalina Cladera, va visitar Son Torrella, per conèixer de primera mà el model de gestió que està impulsant Tramuntana XXI a la finca. La consellera de Territori, Maria Antònia Garcias, i el director insular de Territori, Miquel Vadell, van ser presents en la visita, conjuntament amb els representants de la propietat de Son Torrella, Immaculada Zayas i Sandy Hemingway, i el responsable de la finca i membre de Tramuntana XXI, Joan Juan.

És important tenir en compte que no ha estat fàcil l'evolució del projecte donat que molta gent no identifica la necessitat de comptar amb un suport tècnic a l'hora de dissenyar el seu full de ruta.

D'igual manera cal destacar la gran acollida que ha tingut aquesta iniciativa per part de l'administració allà on Tramuntana XXI possibilita una efectiva interlocució publicoprivada que facilita les relacions i evita conflictes.

De fet, els tècnics no estan gaire avesats al fet que els particulars comparteixin amb ells les seves idees per tal d'assegurar la viabilitat o legalitat d'aquestes.

Aquest servei és d'una importància vital per als nous propietaris no acostumats a gestionar un entorn natural per tal d'evitar males praxis i inversions fallides. Però a la vegada cal tenir en compte el gran suport que podem oferir als "gestors de tota la vida" quan s'enfronten a temàtiques menys conegudes com pugui ser la prevenció d'incendis, les plagues forestals, l'ús públic, etc.

El cas de Son Torrella

Possiblement, aquesta sigui la finca que té una major visibilitat i una clara vocació pública.

Aquest darrer any hem avançat a la recuperació del patrimoni cultural (restaurant marjades, portells i una font de mina), estam consolidant la restauració de les comunitats vegetals i ja s'està definint el futur de la finca juntament amb la propietària amb el clar desig de dedicar aquesta emblemàtica finca a la conservació, l'educació ambiental i la recerca.

Seria de gran interès aconseguir recursos per tal de posar en marxa un programa educatiu per a escoles de manera que els infants i joves puguin entendre l'actual dinàmica forestal i que valorin igualment el paper de les aus carronyaires a l'ecologia de les nostres muntanyes.

Per ara mateix estam perfilant els propers projectes que seran la restauració de la segona font de mina, l'habilitació d'una reserva d'aigua, la restauració d'un porxo, la reforestació amb alzines i l'habilitació d'un tancament forestal que permetrà protegir una valuosa comunitat d'orquídiess i fer un seguiment efectiu de l'evolució de la regeneració natural de l'alzinar sense l'efecte de la pastura incontrolada de cabres i ovelles.

«No es pot conservar des del romanticisme: exploram vies per a obtenir recursos que es puguin reinvertir en la finca íntegrament. La voluntat no és el lucre, és cobrir les despeses i tirar endavant un projecte d'interès general que pot servir d'inspiració per a la resta de finques de la Tramuntana.»

*Joan Juan, coordinador del projecte de gestió de finques
Reportatge publicat a Diario de Mallorca el 11 de maig de 2022*

Manual de gestió rural: ja disponible la versió impresa en anglès!

Amb la voluntat d'arribar el màxim de persones possibles, aquest any Tramuntana XXI hem traduït i imprès el nostre Manual de gestió rural a l'anglès.

Perquè una bona gestió sobre el territori és la nostra màxima prioritat, els nouvinguts a la Serra també puguin gaudir d'aquest document pràctic, on trobaran informació útil de les possibles activitats que s'han de portar a terme per la correcte maneig d'una finca rural.

El manual imprès està a la venda, per 25 euros o 12 euros per persones sòcies, es pot recollir a la nostra oficina.

jornades "Noves oportunitats per impulsar la creació i la gestió integral d'ecoregions", Sao Pedro du Sul, a Portugal.

Ecoregió Serra de Tramuntana

Una ecoregió és una àrea geogràfica on agricultors/es, ciutadans/es, empreses, associacions i administracions públiques estableixen una estratègia de col·laboració o xarxa per a la gestió sostenible dels recursos locals, generant un sistema de governança cap a la sobirania alimentària, que adopta un model ecològic de producció i consum.

Per això, juntament amb l'Associació de Producció Agrària Ecològica de Mallorca - APAEMA i la Sociedad Española de Agricultura Ecológica - SEAE estem convidant a participar a diferents municipis i administracions per treballar conjuntament per portar a terme accions conjuntes i coordinades que impulsin l'agroecologia a les diferents regions.

El mes de març La nostra directora tècnica, Marta Ferriol, va assistir en representació de Tramuntana XXI a les jornades de formació "Noves oportunitats per impulsar la creació i la gestió integral d'ecoregions", que tenen lloc aquesta setmana a la localitat de Sao Pedro du Sul, a Portugal.

Les jornades formen part del projecte europeu "Edu-ecoregions", al qual participen entitats de Itàlia, França, Portugal i Espanya. És una oportunitat per adquirir eines metodològiques, compartir experiències i crear xarxes amb altres organitzacions d'Europa que estan promovent ecoregions com la que nosaltres proposem per a la Serra de Tramuntana.

A més s'han impulsat dues accions al municipi d'Esporles, el TastaEsporles i l'estudi de creació d'una agrupació de persones productores.

II Setmana Gastronòmica de la Serra de Tramuntana

Productes elaborats, el saber popular en la conservació del producte local

La Serra de Tramuntana, declarada patrimoni mundial de la humanitat per la UNESCO, pel seu paisatge cultural generat durant generacions que han treballat la terra, actualment està sofrint un procés d'abandonament accelerat, principalment degut a la recessió del sector primari. Aquest fet es vincula directament amb els canvis de models alimentaris i de relació amb el territori que té la societat actual.

Des de Tramuntana XXI vàrem organitzar el novembre de 2021 la segona edició de la Setmana Gastronòmica de la Serra de Tramuntana: una oportunitat de posar en valor la cultura popular vinculada a la producció i consum alimentari de productes locals, a través de la gastronomia.

Així com el 2020, aquest esdeveniment impulsat per Tramuntana XXI es va enfocar en el patrimoni culinari i el paisatge cultural de la Serra de Tramuntana, el 2021 la Setmana Gastronòmica va posar èmfasi en el saber popular en la conservació del producte local.

Del 22 al 29 de novembre de 2021 la Serra es va omplir d'activitats relacionades amb el patrimoni culinari de la Tramuntana: xerrades, visites guiades, tastets de producte local, tallers a escoles, concursos gastronòmics, etc.

- Es varen realitzar 16 activitats obertes al públic
- 428 persones varen participar a les diferents activitats.
- Es van fer 8 tallers a escoles, als quals varen participar 180 alumnes.
- 23 productors de la Serra van participar als tastets i/o visites.
- 6 finques van participar obrint les seves portes per les diferents activitats.
- 3 restaurants varen participar compartint les seves experiències.
- 5 entitats varen participar oferint xerrades, compartint la seva experiència o fent d'enllaç amb els altres participants.
- 3 ajuntaments varen coorganitzar i allotjar activitats.

«El consum de producte local és imprescindible si volem mantenir l'entorn de la Serra, encara que per a potenciar-lo i que arribi a més gent també és necessari conservar-lo amb la finalitat d'aprofitar-lo al llarg de l'any: la majoria dels productes agrícoles són de temporada, hi ha molt pocs que es conreen en qualsevol època»

Marta Ferriol, directora tècnica de Tramuntana XXI
Reportatge publicat a Diari de Mallorca el 21 de novembre de 2021

Imatges d'algunes de les activitats: xerrada amb productors i sopar degustació (Finca d'Honor Vell, Bunyola), taula rodona amb xefs "Per un nou model gastronòmic" (Son Vic Vell, Calvià), taller de mató i visita i tastet a Formatges Tramuntana (Pollença), visita i tastet a l'olivar de Son Alzines i a l'apiari de Mel Caramel (Escorca), visita i tastet a Fet a Sóller, taller de cervesa a Sullerica (Sóller) i xerrada sobre les varietats locals a la Serra de Tramuntana, a càrrec de l'associació de Varietats Locals, a Costa Nord (Valldemossa).

Concursos gastronòmics per posar en valor el producte local conservat

En el marc de la II Setmana Gastronòmica es van convocar dos concursos gastronòmics, un adreçat a veïns i veïnes dels municipis de la Serra, i l'altre a escoles de cuina.

Amb el primer concurs, "**La cuina de la Serra: receptes tradicionals amb productes elaborats**", es va voler fomentar el producte local i recuperar les receptes tradicionals que cerquen la màxima conservació d'aquests. L'entrega de premis va tenir lloc a Costa Nord i les receptes rebudes es van incloure a la 2a edició del llibre "Receptes de la Serra de Tramuntana".

També es va llençar el concurs "**De la tradició a la innovació, productes elaborats**". L'objectiu era fomentar la innovació gastronòmica amb productes elaborats amb tècniques que tenen l'objectiu d'allargar la vida del producte, preservant el seu gust i les seves condicions sanitàries. Per això es va convocar a escoles de cuina a presentar elaboracions innovadores centrades en productes elaborats, utilitzant matèria primera de la Serra de Tramuntana.

Inventari de productes elaborats de la Serra

Tramuntana XXI va presentar a Costa Nord, Valldemossa, en el marc de la II Setmana Gastronòmica, un recull dels productes elaborats i productors/es de la Serra de Tramuntana. A l'inventari s'han inclòs, principalment, empreses que empen matèria primera agrícola, ramadera i/o pesquera produïda de Serra de Tramuntana per fer les seves elaboracions. També, tot i que en menor mesura, s'han inclòs empreses que no utilitzen matèria primera produïda a la Serra, però que són motors socials d'aquest territori, ja que tenen el seu centre de producció i/o transformació a la Serra. Aquest inventari, sense pretensió de ser una llista exhaustiva i completa, és un punt de partida per a identificar tots els productes elaborats de Serra de Tramuntana.

Sota el compromís de posar en valor la tasca que realitzen les empreses que treballen amb el producte local a la Serra de Tramuntana, l'objectiu de l'inventari és promoure el consum dels productes que elaboren i comercialitzen. Per això, en aquest inventari Tramuntana XXI identifica i fa visibles el conjunt de productors/es d'aquest territori, i aporta dades bàsiques de forma clara i accessible per a incentivar que particulars, establiments de restauració, establiments hotelers i administració pública comprin els seus productes.

Per a facilitar trobar la informació, s'ofereix un mapa interactiu per municipis i també hi ha la possibilitat de fer la consulta per productes. L'inventari està disponible a la web de Tramuntana XXI.

A l'inventari es troben productes elaborats molt variats:

- Assecat
- Cervesa
- Conserva
- Destil·lat
- Elaborat de fruits secs
- Làctic
- Mel
- Melmelada, confitura i gelea
- Oli d'oliva
- Paté i embotit
- Salsa i condiment
- Vi
- Altres

Col·laboram amb TastaEsporles

Del 16 al 30 de setembre de 2021 va tenir lloc el concurs TastaEsporles!. Sis restaurants i agroturismes del poble es van afegir a la convocatòria, per a la qual varen preparar plats especials, elaborats per a l'ocasió amb, com a mínim, un ingredient produït a Esporles.

Des de l'organització es va convidar a residents i visitants que consumissin als establiments participants els plats recomanats i els votassin a través d'un formulari online i compartir les imatges dels plats a xarxes socials, amb el hashtag #TastaEsporles.

L'objectiu d'aquesta iniciativa és fomentar el consum i coneixement del producte local al poble creant un teixit d'economia circular que inclogui els productors del sector primari, els restauradors i els hotelers del poble. La idea és fer de la gastronomia una porta per a donar visibilitat i fomentar el gust

del producte de proximitat.

D'una banda es pretenia fomentar que la població d'Esporles conegui els productors locals i distribuïdors del sector primari per facilitar una venda directa i un consum de proximitat. D'altra banda, es va voler apropar a la població local als establiments turístics, moltes vegades destinats al turisme internacional i desconeguts pels visitants locals, i d'aquesta manera poder revertir circularment a l'economia del poble. La intenció és que aquest projecte pugui ser un model replicable a altres pobles de la Serra i de Mallorca.

TastaEsporles! és una iniciativa de la Direcció de Sobirania Alimentària de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació i l'Ajuntament d'Esporles, amb la col·laboració de Tramuntana XXI.

Gràcies a l'èxit que va tenir el Tasta Esporles, l'ajuntament ha volgut continuar treballant amb aquesta línia i ha sol·licitat a Tramuntana XXI un estudi per valorar la possibilitat de crear una cooperativa o microcooperativa municipal.

L'equip de Tramuntana XXI ha començat a fer feina amb les persones productores del municipi, així com altres agents que han participat el procés d'ecoregió per valorar la viabilitat d'aquest projecte.

Les persones implicades del municipi s'han mostrat molt interessades per aquesta iniciativa, i actualment (juny 2022) s'està fent feina de forma participativa per concloure quina és la fórmula jurídica més adequada per acollir la realitat del municipi i començar a treballar per consolidar aquesta estructura.

Suport a projectes europeus

Des de l'equip de Tramuntana XXI, durant aquest curs hem treballat intensament tant en l'àmbit públic com el privat per impulsar projectes a través de fons europeus a la Serra de Tramuntana.

Sobretot estem fent feina en l'àmbit de l'impuls del sector agrari, a través de fomentar l'agroecologia i en el sector forestal per l'aprofitament de biomassa.

Per això hem organitzat diverses reunions amb les administracions competents en tots els àmbits, així com administracions d'altres regions d'Espanya i el sector privat per explorar noves estratègies i possibles aliances.

Amb base en experiències d'èxit d'altres territoris, esperem que es concloguin favorablement i comptar amb projectes innovadors pels pròxims anys a la Serra de Tramuntana.

3

Sensibilització ciutadana

Per Tramuntana XXI és de cabdal importància la transmissió de coneixement sobre la Serra, per tal de sensibilitzar la ciutadania sobre el seu gran valor natural i cultural i els reptes que afronta a causa de la situació actual. Per aquest motiu organitzem actes d'interpretació, educació i formació sobre diferents àmbits.

Així mateix, Tramuntana XXI fomenta la investigació i la recollida de dades i d'informacions significatives i rigoroses sobre la Serra. D'aquesta manera es disposarà d'una línia de base sobre la qual fonamentar qualsevol proposta d'intervenció.

En aquesta línia, des de Tramuntana XXI:

- Generam i ordenam el coneixement de la realitat actual i la història de la Serra de Tramuntana, per disposar de dades útils i fiables que facilitin la gestió i la presa de decisions.
- Realitzam accions divulgatives i de conscienciació, per compartir la nostra visió d'una Serra viva i resilient, generant sentiment d'estima i compromís en la protecció.

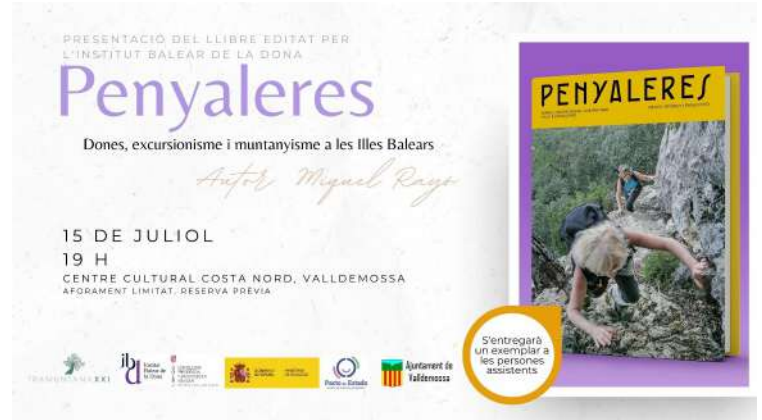
Actes per la Serra

Donant a conèixer la Tramuntana

Per Tramuntana XXI és molt important, per tal de generar sentiment de compromís i protecció de la Serra, sensibilitzar a la ciutadania i donar a conèixer la Tramuntana i la seva complexitat.

Per això, durant aquest període s'han continuat organitzant activitats gairebé tots els mesos, amb el suport enguany de Caixa Colonya.

Han estat un total de 9 Actes per la Serra durant aquest període, als que han assistit més de 300 persones.

- **Presentació del llibre *Penyaleres*.** Juliol 2021. Costa Nord (Valldemossa).

Tramuntana XXI va organitzar una presentació especial del llibre "Penyaleres", de l'Institut Balear de la Dona, escrit per Miquel Rayó. Aquest llibre recull les històries de dones, excursionisme i muntanyisme a les Illes Balears a través d'apunts històrics i entrevistes.

- **Literanit: Rondaies de la Serra.** Setembre 2021, llibreria Finis Africae (Palma).

Des de Tramuntana XXI vàrem preparat una activitat molt emocionant per participar a Literanit, la festa de la lectura: vàrem viatjar a través de les rondalles de la Serra de Tramuntana. La Companyia As Marias (amb les actrius Lluki Portas i Lucía Sánchez) ens van fer una lectura dramatitzada d'algunes de les rondalles mallorquines que tenen la Serra com a escenari.

- **Visita al jaciment arqueològic d'Almallutx.** Octubre 2021. Escorca.

Visita guiada al jaciment d'Almallutx, de la mà d'un dels seus descobridors, l'arqueòleg Jaume Deyà. Jaume Deyà és co-director del projecte arqueològic Almallutx. Llicenciat en Història, especialitat Prehistòria per la UB, màster en Gestió de Patrimoni Cultural: Investigació i gestió per la UIB.

- **Bioeconomia a l'entorn mediterrani: boscos i olivars.** Desembre 2021. Fundació Sa Nostra (Palma).

En ocasió del Dia Internacional de les Muntanyes, organitzàrem, juntament amb el Col·legi Oficial de Forests de les Illes Balears aquesta jornada. Vàrem comptar amb la presència d'Eduardo Rojas, degà del Col·legi Oficial d'Enginyers de Forests, exdirector de Boscos de FAO i professor de la UPV, que va parlar de les oportunitats de la bioeconomia per als espais rurals i boscos; i amb Joan Mayol, olivicultor i vicepresident de Tramuntana XXI, amb la ponència "La simbiosi de l'olivera i les persones en clau ecològica".

- **Les cases de neu a Mallorca.** Febrer 2022. Escorca.

Vàrem visitar les cases de neu de Son Macip, en Galileu i el Coll d'Es Telègraf, de la mà d'un gran coneixedor: Lluís Vallcaneras, membre de la junta de Tramuntana XXI, muntanyenc des de fa cinquanta anys i autor d'una vintena de llibres relacionats amb la Serra de Tramuntana.

- **Art i Serra: visita al taller de l'artista "Toni de Cúber"**. Març 2022. Sóller.

A l'Acte de la Serra del mes de març ens endinsarem a l'univers creatiu d'un artista de la Tramuntana.

Toni de Cúber (Antoni Matheu Morey) és un artista en constant experimentació que enfoca la recerca cap a fets naturals o relacionats amb la natura i és per això que treballa a partir de complexes mesclades de pigments i teixits naturals de tot caire (vi, cafè, cendra, pasta de bolet, palla) que exerceixen en les obres un alt grau de novetat plàstica, però també de grans coneixements de la geografia, especialment del món marí i de la flora endèmica mallorquina.

- **Xerrada d'Ernest Cañada: "Els reptes de la transició econòmica"**. Abril 2022. Estudi General Lul·lià (Palma).

La tercera jornada organitzada pel Fòrum de la Societat Civil per reflexionar al voltant de la transició de model a les nostres illes. En aquesta ocasió, i com a membre del Fòrum, va ser Tramuntana XXI l'entitat encarregada de liderar la jornada.

A aquesta sessió va participar, com a ponent principal, Ernest Cañada, coordinador del centre de recerca i comunicació Alba Sud. Cañada és un dels principals investigadors entorn del treball, els conflictes socioecològics i les alternatives en el desenvolupament turístic.

- **Els misteris de la Mola.** Maig 2022. Sóller.

Vàrem realitzar un itinerari guiat a la zona de Sóller, de la mà de Joan Carles Palos. Amb aquest text tan misteriós el periodista i guia cultural, gran coneixedor de la Serra i els seus secrets, ens presentava l'itinerari:

"La Cuca de la Mola és una perillosíssima bestiola que habitava el puig de la Mola, entre Sóller i el seu port. Voleu saber com acabà aquesta història que tan preocupats i atemorits tenia pobladors de la vall? Idò gaudiu del paisatge, viscut i sentit, de la Serra i de les seves històries i llegendes, algunes relacionades amb els continus assalts de pirates i corsaris i d'altres amb el bon rei, Jaume I."

- **Bany de bosc a la Coma de Son Torrella.** Juny 2022. Escorca.

Tramuntana XXI i l'associació de Banyes de Bosc de les Illes Balears (ABBIB) varen organitzar un bany de bosc gràcies a l'eina del Shinrin Yoku.

El bany de bosc, és una activitat terapèutica, que pretén acompanyar a les persones a acostar-se a la natura, de manera respectuosa i conscient.

L'activitat es va desenvolupar a la finca de Son Torrella, amb motiu del dia internacional del Medi ambient.

Va guiar el bany de bosc Esteban Martínez, membre de ABBIB i de Tramuntana XXI.

Educació ambiental

Simfonies de la Tramuntana

La Serra de Tramuntana: un món per descobrir

Per aquesta quarta edició del nostre projecte d'educació ambiental "La Serra de Tramuntana: un món per descobrir", ens hem volgut inspirar en els seus sons i dur-los a les aules. De la mà de l'ambientòleg i músic Jaume Reus, hem dissenyat enguany la unitat didàctica "Les simfonies de la Tramuntana"

El material didàctic i les activitats d'aquesta unitat utilitzen el paisatge sonor com a fil conductor i element principal, per tal de conèixer els ecosistemes del parc natural de la Serra de Tramuntana i les principals espècies d'animals que l'habiten. A través d'activitats estructurades al voltant de diferents sons de la Serra es podran acostar a l'alumnat de primària i secundària els valors ambientals i paisatgístics d'aquest Patrimoni de la Humanitat.

Per compartir el projecte amb professorat varem organitzar un taller online, al qual Jaume Reus va poder exposar als docents els continguts, materials i metodologia proposada.

Mapa sonor de la Serra

És el material central de la unitat didàctica "Simfonies de la Tramuntana". Es tracta d'un mapa interactiu que proposa una visita sonora virtual a diversos indrets i ecosistemes de la Serra de Tramuntana.

Cada localització inclou:

- Informació general: zona d'enregistrament, estació de l'any, moment del dia.
- Tipus d'ecosistema: alzar, pinar, bosc de ribera, espais marjats, litoral.

A més, el mapa interactiu inclou un text descriptiu relacionat amb l'escena o els elements que sentirem, amb les espècies animals que hi podem escoltar, llistades per ordre d'aparició i amb indicacions relatives al volum del cant enregistrat.

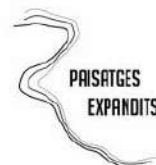

Dones fent paisatge

Territori, turisme, ruralitat i gènere

OPEN CALL

Programa d'investigació:

Dones fent paisatge

Territori, turisme, ruralitat i gènere

Consell de Mallorca

Ajuntament de Palma

Institut d'Estudis de Mallorca

Casa Planas i Tramuntana XXI impulsen un programa d'investigació i sensibilització al voltant de la representació visual i simbòlica de les dones pageses i rurals com a reclam turístic, d'un costat, i del seu paper real i gran aportació històrica a la configuració del paisatge i modelació del territori.

La missió del projecte específic "Dones fent paisatge" és fomentar una reflexió innovadora sobre el paper de les dones en la formació, modelació i cura del paisatge i el territori, i confrontar-la amb la imatge i representació que se n'ha fet de les dones com a reclam turístic emmarcat en un paisatge idíl·lic.

Els resultats d'aquesta recerca seran una sèrie d'entrevistes, que es presentaran a través d'una exposició i un video documental. La persona seleccionada per dur a terme el projecte d'investigació és la periodista Empar Isabel Bosch Sans.

Cercam dones que fossin pageses, collidores, ramaderes, caçadores, pescadores, nevateres, etc. a la Serra de Tramuntana els anys 50, 60 o 70

Programa d'investigació
Dones fent paisatge
Territori, turisme, ruralitat i gènere

TRAMUNTANA XXI

CASA PLANAS

Amb el suport de:

SERRA DE TRAMUNTANA MALLORCA

Obrim camí cap a la gestió forestal comunitària a la Serra de Tramuntana

La zona d'interfície urbana-forestal

El 2021 vàrem impulsar la segona edició del nostre projecte de gestió forestal. Com a part del projecte es varen contactar a propietaris i/o gestors de cinc finques forestals i adjacents a terrenys forestals de Serra. Es varen visitar les finques per a identificar els elements de vulnerabilitat dels habitatges front el risc d'incendis forestals i es va proporcionar el material gràfic elaborat.

El desembre es va organitzar un taller online, al qual vàrem donar a conèixer la situació de vulnerabilitat front al risc d'incendi forestal en la que es troben els

habitatges i urbanitzacions que limiten amb vegetació forestal. També vàrem veure quines són les normatives que han de complir aquests habitatges i urbanitzacions, i quines són les recomanacions de mesures per prevenir i mitigar l'afecció per un possible incendi forestal, incloent la normativa d'ús del foc. Finalment, es es va parlar dels Plans d'Autoprotecció per a urbanitzacions, de la seva finalitat i implantació.

Com a part del projecte, es va elaborar un fulletó informatiu, en català i castellà, adreçat a propietaris i gestors de finques rurals, destinat a la prevenció i mitigació de riscos als habitatges situats a la interfície urbana-forestal a Serra de Tramuntana.

Agenda Viu la Serra

Enguany hem col·laborat amb Viu sa Serra, l'agenda pels amants de la Tramuntana.

"Viu sa Serra, conèixer és estimar" és una marca illenca que neix a Esporles. Per considerar que és una iniciativa emprenedora alineada amb els objectius de Tramuntana XXI i per l'interès a difondre a les pàgines de l'agenda alguns missatges clau per l'entitat, vàrem decidir col·laborar amb la iniciativa.

Es va obsequiar els socis i sòcies amb una agenda personalitzada especialment per Tramuntana XXI.

També col·laborarem amb l'agenda del 2023.

AMB QUI HEM COL·LABORAT?

INSTITUCIONS

- Conselleria de Medi Ambient i Territori de les Illes Balears
- Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de les Illes Balears
- Conselleria de Presidència del Consell de Mallorca
- Conselleria de Territori del Consell de Mallorca
- Conselleria de Mobilitat del Consell de Mallorca
- Consorci Serra de Tramuntana
- Paratge Serra de Tramuntana
- Mancomunitat Serra de Tramuntana
- Agència de Turisme de les Illes Balears
- Delegació del Govern de les Illes Balears

Ajuntaments:

- Calvià
- Esporles
- Valldemossa
- Bunyola

ENTITATS

- Fundació Iniciatives del Mediterrani
- Fòrum de la Societat Civil
- Fundació Itinerem
- Sociedad Española de Agricultura Ecológica - SEAE
- Associació de Productores d'Agricultura Ecològica de Mallorca - APAEMA
- Associació de Varietats Locals
- Amadip Esment
- Casa Planas

SECTOR PRIVAT

- Caixa Colonya
- Cooperativa Sant Bartomeu de Sóller
- Cooperativa pagesa de Pollença
- IGP Ametlla de Mallorca
- Indesinenter
- S'Obrador
- Son Moragues. Productes Ecològics.
- Mel Caramel
- Mel Vici
- Mel Beia Negra
- Fàbrica de cervesa Juntos
- Cervesa Sullerica
- DO Oli de Mallorca
- DO Oliva de Mallorca
- Vins de la Terra
- Bodega Son Vives
- Bodega Son Puig
- Begudes Cabraboc
- Formatges Sa Cabreta
- Embotits La Luna
- Productes Madre Sierra
- Confitures Margalida Caimari
- Productes Dos Alquemistas
- Camp Mallorqu
- Agromallorca
- Fet a Sóller
- Agroturisme Son Alzines
- Agroturisme Can Aulí
- Agroturisme Monnàber Vell
- Finca vivencial Son Vic Vell
- Finca d'Honor Vell
- Finca Can Bardi de sa Figuera
- Restaurant Els Fogons de Plaça
- Restaurant Ca'n Boqueta
- Restaurant Re-Orgànic

COMUNICACIÓ

La plana web www.tramuntanaXXI.com i els perfils a les xarxes socials esdevenen la nostra línia de contacte directe amb els socis i sòcies i simpatitzants, i suposen una eina d'informació i difusió de les nostres activitats.

Enguany hem consolidat la nostra plana **web** com a plataforma per informar del que fa la nostra entitat, i també com a caixa d'eines amb recursos sobre la Serra de Tramuntana: mapes didàctics, informes i estudis, biblioteca, històries de vida, materials didàctics per educació ambiental, etc. La plana web ha rebut més d'11.000 visites l'últim any, UN 26% més que el període anterior.

Els seguidors als perfils de **xarxes socials** van en constant progressió: al juny de 2022 comptam amb 835 usuaris a Twitter i 6.249 a Facebook, la nostra principal xarxa social. Enguany hem obert el nostre perfil d'Instagram, i ja tenim 715 seguidors.

La nostra **Newsletter** mensual arriba a 951 persones.

Durant aquest període Tramuntana XXI s'ha seguit consolidant com a una font reconeguda pels mitjans de comunicació, que es posen en contacte amb nosaltres habitualment per conèixer la nostra opinió sobre temes com l'ús públic dels camins, la problemàtica a la Ma-10, l'abandó del sector primari o el model turístic a la Serra.

Diario de Mallorca

JOE HOLLES Presidente de Tramuntana XXI

«El turismo es un gran aliado para los productores de la Serra»

El presidente de Tramuntana XXI aboga por «alinear intereses entre diferentes sectores»

europapress / islas baleares

Actualizado 02/07/2021 21:56

MÉS pide que la nueva ley de la Serra sea "un verdadero revulsivo económico, medioambiental y de gestión"

El portavoz de MÉS per Mallorca en el Parlament, Miquel Ensenyat, y el diputado Josep Ferr, con representantes de Tramuntana XXI y de las Fundaciones Darder-Mascaró. - MÉS PER MALLORCA

IB3 Notícies

societat

Tots els gustos de la serra de Tramuntana en un inventari

L'Associació Tramuntana XXI recull en un web interactiu la tasca dels pagesos i els productes de la terra

¿A qué suena la Serra de Tramuntana?

El ambientólogo Jaume Reus registra los sonidos del paisaje para explicar y medir la salud del ecosistema de esta zona declarada Patrimonio de la Humanidad. Ha creado una unidad didáctica para alumnos de primaria

Joan Mayol: "De la Tramuntana se n'han anat primer els pagesos que els voltors"

Crònica

Diario de Mallorca

Son Torrella, la gestión sostenible de una finca de la Serra de Tramuntana

La entidad Tramuntana XXI impulsa un programa piloto basado en la conservación, la educación ambiental y la investigación

IN PALMA

A LOVETSTYLE MAGAZINE MADE IN MALLORCA

Joe Holles

"NECESITAMOS CONECTAR AGRICULTURA Y TURISMO PARA REFORZAR A AMBOS SECTORES"

Presidente de la asociación Tramuntana XXI, miembro de la junta del Mallorca Preservation Foundation y del Comité d'Economia, gerente de la finca Son Moragues y productor, en 2019, del famoso documental *Overlooking*, Joe Holles (Bristol, Hampshire, Inglaterra, 1980) es uno de los voces más autorizadas en Mallorca para hablar de turismo y naturaleza, sobre todo de la Serra de Tramuntana. Y lo hace sin pelos en la lengua. Por el amor que profesa a esta tierra a la que llegó con cinco años, y que conoce mucho mejor que la mayoría de mallorquines.

Texto: Clara Mena Moya
Imágenes: Miquel Vaya

Enfrenta Filosofía. ¿Qué hace que un filósofo se vincule tanto con un lugar como la Serra de Tramuntana? Estudiar Filosofía me ha servido como base para todo lo que ha venido después. Al terminar la carrera empecé a trabajar en proyectos relacionados con la Tramuntana, el medio ambiente y la sostenibilidad. El vínculo es fácil, tanto por lo que aspira la Serra como por lo que representa.

'Dones fent paisatge' investiga el papel de las mujeres rurales en la Serra

Tramuntana XXI y Casa Planas buscan payesas de los años 50, 60 y 70 para un trabajo antropológico que permitirá definir su «papel real» en la construcción del paisaje. Los resultados se plasmarán en un documental y en una exposición

Rosa Perrell

Texto

■ Casa Planas y la asociación Tramuntana XXI colaboran para poner la lupa en el paisaje de Mallorca. Así, *Dones fent paisatge* pretende recuperar la memoria colectiva, y a través de la misma, abordar la historia del rol de las mujeres campesinas y rurales en la construcción del paisaje de la Serra de Tramuntana. La investigación se centra en el rol de las mujeres en la historia: tiempos, lugares, espacios, roles, etc. Busca resaltar aquellos roles que han sido invisibilizados o que han sido olvidados. Busca resaltar aquellos roles que han sido olvidados o que han sido invisibilizados. Busca resaltar aquellos roles que han sido olvidados o que han sido invisibilizados.

Carlos Borgez en el Archivo Planas.

ANUARI
2021/22

TRAMUNTANAXXI